

remedia, omnes curationes adhibita, qua humana industria praestari poterant, ut in tanto Principe par erant; sed cum nihil humanum proficeret, morbusque magis semper ingravesceret, jamque ejus gravitati natura succumberet, Medici, Principis salutare profus desperata, certam imminentis mortis horam praefiniunt, idque Regi patri, ne tam acerbo spectaculo interesset, denunciant. Cum igitur omnis humani adiuventi spes defecisset, ad divinum, quod unum reliquum erat, praesidium confugiunt. Itaque devotionis ardore successi a fratribus suis Beati Didaci corpus decenter, & religiose in Principis cubiculum afferri curant, post annos fere centum integrum, & incorruptum; quod cum Princeps Beati Viri patrocinio se commendans devote tetigisset, eo inde amoto, vidit in somni quiete Beatum Didacum ante lectum stantem, & Crucem arundineam manu gerentem, seque admonentem bono animo ut esset, & in Deo consideret, fore enim ut ex ea agrotatione sanus fieret. Quare eo potissimum tempore, quo Medici Principem moriturum praedixerant, non solum melius habere coepit, sed paulo post ex omni illo vitae discrimine divinis, ac supra naturam adiuventis tam mirabiliter est ereptus, ut digitum Dei per merita Beati Didaci ibi adfuisse omnes intelligerent. Sed praeter ceteros Princeps ipse, & Philippus pater, incredibili letitia tamquam redidivivi filii affectus, id agnosceret, & Deum glorificando palam profiteri.

§.17. Itaque pius Rex cum carissimi, & primogeniti filii vitam, summa Dei clementia, per merita, & preces Beati Didaci ferret acceptam, cuperetque quamcumque ratione posset gratiam aliquam Deo in Sancto suo referre, anno insequenti ad se recordat. Pium Quartum Praedecessorem nostrum, una cum Principe filio, & cuncta fere Hispania literas dedit, quibus ab eo suppliciter petebat, ut pro sua, & Sanctae hujus Apostolicae Sedis summa auctoritate Beatum Didacum tam excellenti sanctitate virum, & tanta miraculorum claritate illustrem, in Sanctorum numerum referre vellet, atque ab universa Ecclesia pro Sancto venerandum esse statueret.

§.18. Tam devotis, iteratisque Catholicis Regis, aliorumque postulationibus permotus idem Pius Praedecessor, de iis in consistorio suo secreto referri iussit, & quinque Cardinales, consilio, & doctrina praestantes delegit, qui ejusmodi permagni momenti negotio praesent; inter quos unus fuit Cardinalis Alexandrinus, cujus memoria in benedictione est, qui postea Pontifex factus, Pius ejus nominis Quintus est appellatus. Res suo ordine agi caepit, est sub Pio Quinto literis in Hispaniam transmissis, ad testes ex formula examinandos, actaque rite conficienda.

§.19. Cumque ipse Pius Quartus e vita migrasset, non desinit idem Philippus Quintus, & Gregorium Decimumtertium itidem Praedecessores nostros sedulo instare; sed Deo ita disponente, quamvis pleraque

Res Hispaniarum Philippus una cum Carolo filio, & tota Hispania, apud Pium IV. interit, pro ipsius Beati Didaci in Consistorio numero relatione.

Pius IV. huic negotio quinque Card. deputavit, & res agi caepit.

Idem Rex apud Pium V. & Greg. XIII. pro hujus rei expeditione interit, & e-

superioribus annis sint acta, res tamen ipsa perfici sub illis Pontificibus, atque absolvi non potuit. Cum primum igitur humilitas nostra, non nostris meritis, sed divinae clementiae abundantia, in excessa Apostolicae sollicitudinis specula his difficillimis temporibus est constituta, statim idem Philippus Rex nulla ex parte resincto, aut refrigerato fidei suae zelo, Nobis per dilectum filium nobilem virum Henricum de Guzman Comitem de Olivares, suum apud Nos, & Sedem Apostolicam Oratorem magnopere supplicandum curavit, ut posteaquam ea fere omnia, quae ad acta, & processum Beati Didaci pertinebant, ex hujus sanctae Sedis praescripto confecta erant, Nos quibus universalis Ecclesiae cura esset credita, & ad quos solos ejus rei iudicium pertineret, tam pio, & tam ab ejus Majestate, totaque Hispania exoptato operi, quod est de eodem Beato Didaco Sanctorum Catalogo adscribendo, supremam manum imponere vellemus.

§.20. Et Nos quidem Regis ipsius religiosum studium, & perseverantem hac in re sedulitatem commendantes, cupiebamus ejus pia petitioni, quantum cum Domino liceret, satisfacere; tamen pro nostro pastoralis muneris officio statuebamus, in re tam gravi nulla prepropria festinatione utendum, sed omnia ex ecclesiastica disciplina, ex majorum nostrorum saluberrimis institutis, ex Apostolicae Sedis circumspectione, diligentissime agenda esse; itaque duobus antiquioribus causarum Palatii nostri Auditoribus, doctrina, & rerum usu praestantibus, ipsis fere primis Pontificatus nostri diebus mandavimus, ut acta omnia, totumque processum summa cum diligentia perlegerent, & examinarent; quo illi in munere mensis complures sedulo, accurateque versati, copiosam relationem omnium, suamque sententiam Nobis scripto tradiderunt. Cum autem Cardinales omnes ab eodem Pio Quinto huic negotio olim praepositi, viam essent universae carnis ingressi.

§.21. Nos primo anni superioris mense, in Consistorio nostro secreto alios in eorum locum suffecimus, pietate, prudentia, eruditione, fide Nobis probatos, adhuc autem, & numero plures prioribus, ut in gravi causa prudenti multorum gravium virorum iudicio adhibito, cuncta exquisitis discuterent. Hi vero fere more majorum, ex tribus Ordinibus delecti venerabiles fratres Episcopi Alexander Otienensis Farnesius, Marcus Antonius Praenestinus Columna, & dilecti filii nostri Frater Michael Sanctae Mariae super Minervam Alexandrinus, Julius Antonius Sancti Bartholomaei in Insula S. Severinae, Antonius SS. Joannis, & Pauli Carafa, Frater Constantius S. Petri in Monte Aureo titularum presbyteri Sarnanus, Ferdinandus S. Mariae in Via lata de Medicis, & Hieronymus S. Mariae in Coemeterio Diaconi Matthejus nuncupati, Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, quibus commisimus, ut pro rei gravitate, pro-

AN. CH. 1588.
tū apud hunc Pontificem, per ejus Oratorem supplicari curavit.

Hic igitur Pontifex pro tanti negotii abolitione, diligentissime omnia defu-per agenda, agi voluit, & imprimis processum duobus Auditoribus Palatii Apostolici examina-manda-vit, illique relationem, & eorum sententiam eidem scripto tradiderunt.

Et postea ordo Card. deputavit, ad acta de B. Didaci vita, moribus, & miraculis, ac praedictorum Auditorum relatione expendenda.

que ea, quae Deo cordium scrutatori, & Nobis quoque in ejusmodi publico munere obeundo a primariis Ecclesiae membris fidelitas, & diligentia deberetur, acta de fidei integritate, vita, moribus, & miraculis Beati Didaci, & Auditorum nostrorum relationem, quanta maxime fieri posset diligentia, inspicerent, & expendere, atque ad Nos opportuno tempore referrent, ut divina Spiritus Sancti gratia illustrante, de ipsorum, & certorum fratrum nostrorum consilio, quae Dei gloria, qui iustitia, & veritas est, consentanea forent, deliberare possemus.

§.22. Multis igitur elapsis mensibus cum interea Cardinales ipsi frequenter congregarentur, acta, processus, rerum gestarum sententiam, testes, singula denique ad sacrorum Canonum praescriptum, mature, & accurate considerarent, examinarent, atque inter se conferrent, viros etiam sacrae Theologiae, & Pontificii juris scientia peritissimos in consilium adhiberent, cum jam omnia parata esse intelligeremus, secretum Consistorium de more convocari iussimus, in quo venerabilis frater noster Marcus Antonius Episcopus Cardinalis Praenestinus, suo, & Collegarum, qui ibidem affidebant, nomine, gravi, & accomodata oratione de omnibus fideliter Nobis retulit, quibus explicatis ad extremum dixit, quandoquidem Beati Didaci fidei integritas, egregiae virtutes, praecleara, & insignia miracula optime essent comprobata, se, & Collegas suos unanimes in eam sententiam venisse, si ita Nobis videretur, ulterius Nos progredi, & Beatum illum virum in Sanctorum numero posse adscribere, quorum cum sententia etiam ceteri fratres nostri Cardinales, cum a singulis graves sententiae dictae essent, ad unum omnes consenserunt.

§.23. Quae cum audiremus gaudens erat cor nostrum in Domino, quod beati servi sui gloriam quotidie magis patefaceret, omniaque ipso benedicente tam feliciter procederent. Quare in tam sancto pioque opere nihil omnino necessariae diligentiae praetermittentes, ex more institutoque majorum decrevimus, ut ad ulteriora procederetur, ac diebus aliquot interpositis, publicum Consistorium indiximus, in quo praeter Cardinales etiam Patriarcha, Archiepiscopi, Episcopi, & Praelati omnes, ac familiares nostri de more interfuerunt. In eo vero dilectus filius Pompejus Arigonius Romanae Aulae nostrae Consistorialis Advocatus disertam orationem habuit de vita sanctitate, rebus gestis, & miraculis Beati Didaci, & denique Catholicis Regis, totiusque Hispaniae nomine, ut eundem Beatum Didacum tantis meritis illustrem sanctorum numero aggregaremus, Nobis humiliter supplicavit. Gaudemus etiam hoc loco in Domino, in cuius manu cor Regis est, & quocumque voluerit inclinat illud. Etenim plane videbamus, non sine divino instinctu fieri, quod Catholicus Rex, cui multorum Regnorum gravissima administratio a Deo est tradita, quique tot cura-

Praefati Cardinales, quibusdam peritissimis in consilio, de sepe adhibitis, singula examinarunt, & in Secreto Consistorio, omnibus relatis, votum omnes pro Canonizatione dederunt.

Publicum Consistorium indixit, in quo Arigonius Advocatus Consistorialis habuit orationem, de gestis & miraculis B. Didaci, & denique Catholicis Regis, & totius Hispaniae nomine supplicavit eidem Pontifici ut eundem B. Didacum in SS. numerum referre vellet, & ipse mandavit Card. & Episcopis, ut omnia ad huc causam pertinentia, diligentissime perpendere.

rum onere premitur, tanto ardore in hoc Beati Didaci negotio absolendo versaretur, ut in magnis temporum difficultatibus, se suaeque Regna apud Deum novi patroni suffragiis, & pie, & prudenter communiret. Quare respondimus Philippo Regi Catholico de Beato Didaco, nostra, & Apostolicae Sedis auctoritate in sanctis adscribendo, tam diuturnam, & perseverantem postulationem dignam esse singulari ejus pietate, dignam perpetuo Catholicae Religionis propagandae studio, letari Nos, & Deo gratias agere, quod Beatos Servos suos, quos in caelis coronat, a nostra quoque tenuitate in terra honorari velit, eosque Nobis ad auxilium, & exemplum proponat. Et Nos quidem ad pium ejus desiderium explendum propensiores esse, facere tamen rei gravissimae magnitudinem, ut de Regia petitione adhuc cum fratribus nostris Cardinalibus, & Episcopis, etiam atque etiam deliberandum censeremus, quare eosdem fratres hortati sumus, ut omnia, quae ad hanc causam pertinerent, diligentissime considerarent, quodque Nos ipsi jam pridem faciebamus, Deum magnopere orarent, ut corda nostra suo lumine collustraret, totamque hanc actionem ad sui gloriam, & Ecclesiae utilitatem disponeret, & dirigeret.

§.24. Haec cum essent acta, alterum, item Consistorium secretum indiximus, in eoque etiam Patriarchas, Archiepiscopos, Episcopos in Romana Curia praesentes, Notarios quoque, qui ex numero dicuntur, & Rote Auditores interesse iussimus, Tum Nos ipsi de sacrosanctae hujus Apostolicae Sedis, in qua Dei providentia sedemus, auctoritate, & potestate, denique Spiritus Sancti singulari patrocinio, atque infallibili assistentia a Deo in omnibus verbis suis fidei promissa, usque ad consummationem saeculi perpetuo affutura, quibus gubernatur, ea diximus, quae causa, & temporis ratio potissimum requirere videbantur. Deum a Fratribus nostris petivimus, ut quod alias statutum esset, ut ad ulteriora in hoc negotio procederetur, nunc praecise, & expresse dicerent, an ex iis actis, quae ipsi viderant, & audiverant, Beatus Didacus esset canonizandus. Igitur a S. R. E. Cardinalibus primum, deinde a Patriarchis, Archiepiscopis, & Episcopis, pie, graviter, & erudite sententias distis, omnes unanimes id ipsum sentientes, dixerunt sibi videri ex iis, quae mature ipsi hac de re viderant, & audiverant, Beatum Didacum a Nobis merito inter Sanctos esse adscribendum.

§.25. Deo autem, qui in domo sua fratres in unum habitare facit, gratias de tanta fratrum nostrorum consensione, quodque ad servum, & amicum suum, quantum Nobis licet, honorandum corda nostra impelleret, & illustraret, cum per ejus gratiam hucusque omnia rite atque ordine jam acta essent, quod reliquum erat, diem Canonizationis praestitimus ad Sextum nonas Julii, quo die memoria Visitationis Beatae semper Virginis ad sanctam Elisabetham pie ab-

Deinde aliud Consistorium secretum indixit, & multaque ad negotium pertinebant praesentavit, & Cardinales, Patriarchas, Archiepisc. & Episc. assistantes dixerunt B. Didacum in SS. numerum adscribendum esse.

Pontif. igitur diem Canonizationis pro die 2. mensis Julii Constituit.

Ecclesia recolitur, ut ejusdem humani generis Advocatae patrocinio, tandem pium hoc opus prospere, & salutariter a Nobis absolveretur.

Hortaturque Praeses ad divinum deservit per auxilium invocandum.

§. 26. Fratres interea nostros hortati sumus, ut intermedio tempore una Nobiscum precibus, eleemosynis, quas Nos & libentur & pie erogavimus, quemadmodum & Regis nomine ab ipsius Oratore factum fuit) jesuini, sacrificiis Dei auxilium invocare non cessarent.

Et die Pontificis, cum solito apparatus ad Basilicam S. Petri processit, & oravit.

§. 27. Is igitur festus Visitationis dies, idest hodiernus cum advenisset, Nos & fratres nostri Cardinales, Patriarcha, Archiepiscopi, & Episcopi sacris vestibus induti, inchoato per Nos ipsos in nostra Pontificia Capella Hymno, Ave maris stella, Cantorumque Choro proficiente, ut ipsa, quae mater est gratiae, Nobis praeret & praelegeret, ceteris etiam Romanae Curiae Praelatis, & Officialibus, familiaribusque nostris, ac universo regulari, & saeculari Clero, longo, devotoque ordine progredientibus, omnes simul accensos cereos in manibus gestantes in ejus honorem, qui est lux vera, gloria & splendor Sanctorum, e Palatio nostro Apostolico solemniter processimus ad antiquissimam, & religiosissimam Basilicam Principis Apostolorum, in cujus medio per amplum suggestum Regio sumptu extructum erat, paratumque Altare ad sacram Pontificalem Missam celebrandam, totaque templi facies in communi Ecclesiae laetitia hilaris, & Pontificio apparatu decenter ornata, omniaque spiritualibus canticis personabant, funalia & faces circumquaque ardebant, & Vexilla appensa, in quibus Beati Viri Imago expressa erat, qui corpore erecto depictus, dextera manu coronam Beatissimae Dei Genitricis, sinistra Crucem invictissimam gerit, & intuetur, ejus nimirum auxilio hostes terribilissimos Carnem, Mundum, & Diabolum superavit. Hic Nos in maxima fidelis Populi, totiusque adstantis Cleri frequentia, celestis illius, & triumphantis Hierusalem effigiem quamdam Nobis ante oculos proponentes, & quantum in hac lacrymarum valle licet, intuentes, conscensis gradibus, in suggestu ante Altare oravimus, mox in sublimi Apostolico Throno confidentes, fratres nostros Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, & Episcopos omnes sacris vestibus ornatos, & paratos, Nobis obedientiam de more praestantes excepimus.

Et iterum ad instantiam Regis requisitus B. Didacum. Sanctum pronuntiavit, & Canonizavit.

§. 28. Tum dilectus filius noster Petrus tituli S. Hieronymi Illiricorum Presbyter Cardinalis Deza Hispanus, Catholici Regis Philippi, totiusque Hispaniae nomine semel, iterum, & tertio suppliciter, & instantissime a Nobis petit, ut Beatum Didacum in Sanctorum numerum adscriberemus, Nosque ad singulas ejus petitiones, Regis pietate, & Beati Viri meritis collaudatis, semper tamen per distincta intervalia, nostras totiusque Cleri, & Populi orationes, Litanias, & sacros Hymnos interposuimus. Demum cum jam nihil omnino ex his, quae a majoribus, pie sancteque sunt

hoc de genere instituta, esset praetermissum, immo potius matura deliberatio, summaque diligentia abundantius adhibita, invocato sancto Creatore Spiritu, cujus consilio & sapientia sancta Ecclesia columna, & firmamentum veritatis regitur, ejusque Numen saepe a Nobis ex intimo corde multis etiam lacrymis imploratum, praesens adesse non dubitantes. Ad honorem sanctae, & individuae Trinitatis Patris, & Filii, & Spiritus Sancti, ad exultationem supernam, & triumphantis Hierusalem Matris nostrae, ad exultationem sanctae Fidei, & Christianae Religionis augmentum, auctoritate ejusdem Sanctae Trinitatis, Beatorum Apostolorum Petri, & Pauli, ac nostra, de venerabilium Fratrum nostrorum S. R. E. Cardinalium, omniumque Patriarcharum, Archiepiscoporum, & Episcoporum in Romana Curia existentium consilio, & unanimi consensu Beatum Fratrem Didacum de Sancto Nicolao Provinciae Bethicae Hispanum, Ordinem Minorum S. Francisci expresse professum, sepultumque Compluti in Ecclesia Fratrum ejusdem Ordinis, de cujus fidei puritate, excellentia vitae, & miraculorum in vita, & post mortem claritate Nobis plenissime constat, in Sanctorum Confessorum numerum, & Catalogum adscribendum esse decrevimus, & adscripsimus, prout per praesentes decernimus, & adscribimus, cumque ut Sanctum ab omnibus venerandum, esse mandamus.

Festum ejus die 12. Novembris celebrari iussit.

§. 29. Statuentes, ut ab universali Ecclesia anno quolibet die duodecima Novembris festum ipsius, & Officium sicuti pro uno Sancto Confessore tantum, ad formam in rubricis Romani Breviarii praescriptam, devotè celebretur quodque in ejus honorem Ecclesiae & Altaria, in quibus Deo sacrificia offerantur, erigi, & fundari possint, eademque auctoritate, omnibus vere poenitentibus, & confessis, qui singulis annis eodem die festo supradictam Ecclesiam Oppidi Complutensis Toletanae Diocesis, ubi corpus requiescit, necnon Altaria, & Ecclesias, quae in ejus honorem constructae erunt, devotè visitaverint, easdem Indulgentias, privilegia, & gratias concessimus, & elargiti sumus quemadmodum concedimus, & elargimur, quae ceteris dicti Ordinis sanctorum Ecclesiis concessae sunt.

Missam postea celebravit, & assistentibus Indulgentias concessit.

§. 30. Quibus omnibus, quae ad S. Didaci Canonizationem pertinebant, absolutis, ac laudis & gratiarum actionis Hymno Deo decantato, ejusque auxilio per S. Didaci preces peculiari oratione, quam Nos clara voce pronuntiavimus, implorato, tandem eodem in loco, & Altari Missam solemnem de Beatissima semper Virginis Visitatione cum S. Didaci commemoratione Nos ipsi celebravimus, fidelibusque, qui tam pia, & religiosa actioni, & sacrosancto sacrificio devotè interfuerant, ad Dei, & Sancti sui gloriam, & laudem plenariam Indulgentiam concessimus.

§. 31. Omnes igitur Deum Coeli benedicant.

Omnes deum hortatur ad Deo Benedicendum, & pro hic relatis orandi.

dicamus, & coram omnibus viventibus confiteamur ei, quia fecit nobiscum misericordiam suam, agnoscamusque non sine magna Dei providentia factum esse, ut hisce afflictis Christianae Reipublicae temporibus, quibus maxime multiplici Sanctorum suffragio indigemus, novus hic Suffragator, & Patronus fidei Populo tribueretur. Et Nos quoque, qui in hac pastoralis statione, in qua Nos Deus collocavit, de universi gregis Domini salute anxii dies noctesque pervigilamus, Dei erga Nos singularem clementiam agnoscimus, qui post tot Beatissimos Pontifices Praedecessores nostros Nobis humilibus hujus magni operis absolutionem reservaverit, qui cum Sancto suo ejusdem Seraphicae Religionis communiione, consociati sumus. Quamobrem eundem Patrem misericordiarum, qui humiles exaltat, humiliter deprecemur, ut per merita & intercessionem Sancti Didaci, Ecclesiae suae pacem & tranquillitatem, Regibus & Principibus Christianis unionem, vitam & felicitatem, miseris & obcaecatis lucem Catholicae veritatis largiatur.

Hujusque Bullae mandatum transmissis datur fidem.

Sanctionem adiacet penalem. D. P. Ann. IV. 4. Julii.

§. 32. Ceterum quia nimis difficile foret praesentes nostras originales literas ad singula loca, ubi opus esset, deferri, volumus ut earum transumptis &c.

§. 33. Nulli ergo &c. Datum Romae apud Sanctum Petrum, Anno Incarnationis Dominicae millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, sexto Non. Julii, Pontificatus nostri Anno quarto.

Pape subscr.

Ego Sixtus Catholicae Ecclesiae Episcopus.

Sequuntur Cardinalium subscriptiones.

CXXXIX.

Ex Regest. in Secretar. Breve.

Mandatur omnibus Congregationum Lateranen., Cassinen., Carthusianorum, Camaldulen., Montis Oliveti, S. Petri ad Vincula, Cruciferorum, S. Salvatoris in Lauro, & S. Georgii in Alga, Abbatibus, Praepositis, Prioribus, ac Abbatissis, & Priorissis quatenus Inventarium bonorum, reddituum, ac Scripturarum Ecclesiarum, & Monasteriorum suorum respective Ordinum conficere, illaque ad Archivia Monasteriorum suae Congregationis in Urbe existent. deferre curent.

SIXTUS PAPA V.

Ad perpetuam rei memoriam.

Exordium.

Regularium personarum pro commissio Nobis officio quieti consulere cupientes ad ea removenda, quae religiosum eorum propositum impedire possunt curam, nostram libenter impendimus.

Sixtus Offi.

§. Et siquidem Nos nuper ea certis, rationalibus causis, ad publicam quietem,

& commodum universi Cleri Saecularis, & Regularis totius Archivi Generalis Ecclesiastici, atque officii Archivista generalis, erectionem, creationem, institutionem, & deputationem de persona Ven. Fratris Julii Caesaris Episcopi Tridentini. in Archiviam Generalem antea per Nos factas, literasque Apostolicas desuper confectas, & inde secuta quaecumque Motu proprio, & ex nostra scientia, ac de Apostolica potestate plenitudine perpetuo revocaverimus, officiumque ipsius Archivi, & Archivista Generalis, ac illius nomen perpetuo suppresserimus, & extinxerimus: Mandamus universis, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, Abbatibus, aliisque Praelatis, & Praesidentibus, Ecclesiarum, Monasteriorum, Universitatum, Collegiorum, Praeceptoriarum, Majorum, ac similibus Ecclesiasticarum dignitatum quocumque nomine censerentur Saecularium, & quorumvis Ordinum, & Militiarum Regularium Nobis, & Sedi Apostolicae immediate subiectorum per Italiam constitutis, ut loco Archivi Generalis Ecclesiastici hujusmodi ipsi, & eorum, unusquisque, qui haecenus Inventaria hujusmodi non confecerunt, debent omnino intra annum a die, quo nostrae literae desuper confectae ad eorum notitiam pervenissent, omnium, & quorumcumque bonorum immobilium, canonum, livellorum, proventuum annuorum, jurium, jurisdictionum, privilegiorum, & scripturarum, quae eis, eorumque arbitrio digna annotatione viderentur, ad Ecclesias, Monasteria, Collegia, Universitates, Praeceptorias Majores, & dignitates, quibus ipsi praesent, pertinentia, & in quorum possessione existerent, inventaria diligenter conficere, & deinde quicumque eorum in regimine, seu administratione Ecclesiarum Monasteriorum, Collegiorum, Universitatum, & Praeceptoriarum majorum, seu in dignitatibus hujusmodi Succesores forent, similiter intra annum a die habita possessionis, similia inventaria de novo conficere, seu renovare tenerentur, curarent;

Archivista Generalis omnium ordinum suppressit.

Mandavitque Patriarchis, Episcopis, Abbatibus, aliisque Superioribus Ecclesiasticis, per Italiam, ut Inventaria sanctorum Ecclesiarum, Monasteriorum &c. sibi subditorum, confici jubere.

Præterea sine ulla impensa, gravamine, exactione, aut solutione suorum subditorum per omnes, & singulos, qui, vel eorum jurisdictioni quomodolibet subiecti essent, vel in eorum Civitatibus, Diocesis, & Districtibus existerent, etiam si exempti, ac Nobis, & dictae Sedi immediate subditi esse noscerentur, Abbates, Praepositos, Priores, Vicarios, Guardianos, Abbatissas, Priorissas, & cujuscumque Ecclesiae Pii loci Saeculares, vel Regulares, & alios quocumque titulo, & nomine praefectos utriusque sexus bona, stabilia, census, jura, redditus, & proventus quomodolibet possidentes intra dictum tempus inventaria hujusmodi bonorum, & aliorum supradictorum similiter accurate, & diligenter confici, & ad se deferri, eosque ad id per censuras, & poenas Ecclesiasticas aliaque opportuna juris, & facti remedia sibi benevolentia cogere, & compellerent.

Et ad se deferri.

Et

Difficultates oppositae in exequatione talis Mandati per Procuratores Generales Ordinum Monasticorum.

Et demum inventaria omnia praedicta in loco congruo ad id deputato, ac tuto, & beneclauso reponentur, prout in cedula motus proprii manu nostra signata, cujus solam signaturam sufficere volumus, plenius continetur.

§.2. Cum autem sicut accepimus, dilecti filii Fredianus Cremonen. Congregationis Lateranen., & David Paduanus Cassinen., necnon Iosephus Neapolitan. Carthusianorum, ac Petrus de Bagnacavallo Camaldulen., & Barnabas Ricobonus Montis Oliveti, ac Laurentius Urbevetan. S. Petri ad Vincula, & Stephanus Leone Crucifera- torum, ac Marcus Antonius Pozzonasius Sancti Salvatoris de Lauro, S. Georgii in Alga Venetiarum Congregationum Procuratores Generales, qui sua peculiaribus Archivia rite ordinata, & a suis Visitatoribus singulo quoque anno revideri solita habent, multas, & magni momenti difficultates in consignatione suorum Inventariorum per eos jam formatorum locorum Ordinariis, & aliorum promissorum executione fienda invenerint; imprimis etenim Monasteria dictarum Congregationum, multa bona in terris ditioni Principum Secularium subiectis possident, quorum nonnullorum tituli propter Bella, incendia, ac temporis diuturnitatem, non satis elucescunt, & verendum est, ne dum illorum scripturae divulgantur, graves lites, & controversiae suscitentur, ita ut bona Ecclesiastica fiant laicalia, itemque contingere potest in nonnullis eorum bonis, quae seu eorum major pars, industria Religiosorum aucta, meliorata, & ad culturam redacta fuerunt, quorum consilia similiter propter temporis diuturnitatem incerta sunt ad hoc publicatio scripturarum huiusmodi suscitabit antiquas praetensiones, quae locum apud Seculares nulla praescriptionis ratione habita facile obtinebunt; Praeterea haec scripturarum consignatio libertati Congregationum Sedi Apostolicae immediate subiectarum, & propter multas praetensiones, quas locorum Ordinarii in bonis Religiosorum personarum habent, magnum ipsis Regularibus praedictis est allatura, his demique accedit, quod Congregationes praedictae in Terris Dominio Secularium Principum subiectis existentes iisdem legibus vivunt, ac in nonnullis locis, ut plurimum postpositis legibus Pontificiis, & Imperialibus juxta statuta particularia vitiatur.

Statuit itaque Sixtus ut in Monasteriis talium Ordinum Inventaria consignentur ad Urbem vero transmittenda.

§.3. Nos huiusmodi incommodis, ac litibus, & expensis, quae inde verisimiliter nasci possunt, obviare, ac indemnitati Religiosorum personarum consulere cupientes, ac dictarum literarum tenores praesentibus pro expressis habentes, motu simili non ad dictorum Procuratorum, aut alicujus eorum, aut aliorum pro eis Nobis desuper oblatae petitionis instantiam, sed de mera deliberatione, ac scientia certa nostris, & de Apostolicae potestatis plenitudine, omnibus, & singulis Congregationibus praefatis, ac earum Abbatibus, Praepositis, Prioribus, Vicariis, necnon Abbatissis, & Prio-

rissis, & quibusvis aliis personis quacumque auctoritate, & dignitate, ac officio fungentibus, ut inventaria omnium, & quorumcumque bonorum immobilium, censuum, canonum, livellorum, proventuum annuorum, jurium, jurisdictionum, ac privilegiorum, & scripturarum suorum Monasteriorum, Prioratum, & aliorum locorum Regularium, quatenus nondum confecerint, debeant omnino intra annum a die quo praesentes literae ad eorum notitiam pervenerint, conficere, illaque etiam confecta ad Archivia Monasteriorum suae Congregationis in Urbe existentium deferri, & inibi perpetuo custodiri, & conservari facere, libere, & licite, & absque ullo censurarum, aut poenarum in dictis literis comminatarum incursum valeant, Apostolica auctoritate tenore praesentium perpetuo concedimus, & permittimus, nec eas, aut earum aliquam ad reponenda inventaria praedicta in locis per dictas literas designatis teneri, aut obligatas esse, seu censeri, nec ad id cogi, seu compelli sub censuris, aut poenis praefatis posse, aut debere volumus.

§.4. Inhibentes omnibus, & singulis Patriarchis, Primatibus, Archiepiscopis, Episcopis, aliisque majori dignitate fungentibus in quorum videlicet Civitatibus, Diocesis, & Districtibus ipsae Congregationes existunt, in virtute sanctae obedientiae, & sub interditi ingressus Ecclesiae, ac regimine, & administratione suarum Ecclesiarum suspensionis poena, ne dictas Congregationes, ac earum personas, Abbates, Priores, Praepositos, Vicarios, Abbatissas, & Priorissas, & alias quascumque personas super confectioe inventariorum, & illorum delatione, aliisque promissis ratione facultatis, sibi per dictas literas attributa, ut alia quacumque ratione seu praetextu molestare, perturbare, vel inquietare audeant, seu praesumant.

§.5. Ac decernentes praesentes literas nullo unquam tempore de subreptionis, vel obreptionis vitio, aut intentionis nostrae, vel quopiam alio defectu notari, impugnari, invalidari, aut ad terminos Juris reduci, seu in jus, vel controversiam revocari non posse, nec debere: sicque per quoscumque Judices, & Commissarios quavis auctoritate fungentes, etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac Sanctae Romanae Ecclesiae Cardinales, sublata eis, & eorum cuilibet quavis aliter iudicandi, & interpretandi facultate, & auctoritate, ubique iudicari, & definiri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quoquam quavis auctoritate scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

§.6. Quo circa dilecto filio Causarum Curiae Camerae Apostolicae generali Auditori per praesentes committimus, & mandamus quatenus per se, vel alium, seu alios praesentes nostras literas, & in eis contenta quaecumque firmiter observari: contraditores quoslibet, & rebelles, & praemissis non parentes per sententias, censuras,

Prohibet locorum Ordinariis, quominus tales Ordines molestent super praecedentis Constitutionis.

Clausulae pro firmitate praesentis Mandati, seu Concessionis.

Auditori Camerae Apostolicae data commissio praesentis exequendi.

Derogatio Contractorum.

Fides danda Transumptis.

Dat. die 10. Julii 1588. Anno IV.

ras, & poenas Ecclesiasticas, aliaque opportuna juris, & facti remedia appellatione, postposita compescendo, invocato etiam ad hoc, si opus fuerit, auxilio brachii secularis.

§.7. Non obstantibus literis praedictis, ac omnibus, & singulis in eis contentis clausulis, & decretis, quae quo ad dictas Congregationes omnino revocamus, cassamus, & annullamus, ac se. record. Pii PP. IV. Praedecessoris nostri de registrandis gratis interesse dictae Camerae concernentibus in libris ejusdem Camerae infra certum tunc expressum tempus, ac nostra de non tollendo jure quaesito, ac aliis Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, ceterisque contrariis quibuscumque.

§.8. Volumus autem, quod praesentium transumptis &c.

Datum Romae apud S. Marcum sub Annulo Piscatoris die 20. Julii 1588. Pontificatus nostri Anno Quarto.

CXXX.

Institutio Archiviorum scripturarum, in quibuscumque Civitatibus, & locis Status Ecclesiastici, Alma Urbe & Bononia exceptis, & erectio officii Regentis dictorum Archiviorum, cum jurisdictionis, & privilegiorum assignatione.

In Urbe extat Archivium, de quo habes in Const. XIX. Julii II. Sicat. Tom. III. Par. III. fol. 299. Officium autem hujus Regentis est hodie suppressum, & ejus loco quorundam deputatur unus ex Clericis Rever. Camerae Apostolicae.

SIXTUS EPISCOPUS, SERVUS SERVORUM DEI

Ad perpetuam rei memoriam.

Praemium.

Solicitude pastoralis officii humeris nostris licet imparibus divina dispositione injuncti, assidue cor nostrum pulsant, & commovet, ut non solum ad ea, quae universi Christiani gregis Nobis ex alto commissi animarum salutem respiciunt, verum etiam quae ad populorum nostrae, & Sedis Apostolicae temporali ditioni subditorum utilitatem, pacem, tranquillitatem, perpetuamque securitatem pertinere noscuntur, vigilantia nostra aciem dirigamus, & praesertim noxiis illis, quae ob non adhibitam satis exactam diligentiam in conservandis tam publicis quam privatis scripturis, inter subditos nostros gravi cum nostra eorumque molestia fortunarumque suarum dispendio, & jactura, frequenter exoriri, & vigere intelligimus, commoda aliqua ratione providemus.

Causa Constitutionis.

§.1. Cum itaque ex diligenti earumdem scripturarum custodia, fraudes, & falsitates, quae litibus, discordiis, ac periculis huiusmodi, ut plurimum viam praebent, arceantur, dominia, possessiones, & familiae ipsae conferuntur, justitia denique cum animi certitudine, ac publica, & privata

omnium utilitate aequa lance administratur. Ac proinde publica Archivia, necum in Europa sed etiam in pluribus aliis universi Orbis etiam Barbarici partibus, qui hac potissimum ratione commune bonum subditorum suorum, atque adeo Societatis humanae vinculum inter se retinuerunt, accurate instituta fuerint. Operae precium vero, & condecens sit, ut quod omnibus in exemplum salubrioris regiminis, & administrationis rerum publicarum cedere dignoscitur, id ipsum nostro Statu Ecclesiastico, cui superioribus illis saeculis ob bellicos tumultus, quibus ille ac universa fere Italia tunc exarsit, tantum publicae quietis beneficium impendi non potuit, nunc tandem nostrae provisionis ministerio salubriter introducatur.

Institutio Archiviorum.

§.2. Idcirco Nos more pii patris, & pastoris, huiusmodi quietem, & utilitatem, universalem subditis nostris afferre volentes, ad dictarum scripturarum conservationem, fidem, & securitatem, ad illarum deperditionem, & falsitatem obvianandum, lites quoque, discordias, ceteraque pericula omnia tollendum, Motu proprio non ad alicujus super hoc Nobis oblatae petitionis instantiam, sed ex certa nostra scientia, meraque deliberatione, ac de Apostolica potestatis plenitudine, in toto Statu Ecclesiastico Nobis, & Sedi Apostolicae mediate, & immediate subiecto hac Alma Urbe nostra, Civitateque, & Comitatu Bononien. dumtaxat exceptis, scilicet in quibusvis ipsius Status Provinciae, Civitatibus, Oppidis, Castris, Villis, ac locis aliis, etiam quibusvis Metropolitanis, Cathedralibus, vel aliis Ecclesiis, etiam Monasteriis, Abbatibus, & aliis etiam regularibus, ac piis locis subiectis, Archivia publica, & generalia in quibus instrumenta, necnon apocae, cedulae, chirographa, aliaque scripturae tam publicae quam privatae, quas quomodolibet occasione quorumcumque contractuum, ex quibus actio seu receptio, etiam ad tempus resulset, fieri contigerit, etiam a Notariis, & Cancellariis, seu Notariis curialibus nuncupatis, ac officialibus quibuscumque, etiam a Camera nostra seu a Nobis vel Praedecessoribus nostris causam, etiam cum titulo oneroso habentibus, & quibusvis aliis particularibus personis cujuscumque dignitatis, officii, status, gradus, ordinis, & conditionis fuerint, etiam si clericali, vel alio quocumque etiam cum titulo oneroso, indulto, & privilegio potiantur jam confecta, & deinceps quovis nomine, & titulo pro tempore conficienda, roganda, & stipulanda, tam venditiones, emptiones, mutua, debita, credita, & quavis alias obligationes, societates, fidejussiones, census, locationes, livellos, concordias, compositiones, transactiones, quascumque cujusvis generis sententias, compromissa, lauda, donationes, permutationes, cessiones, quietantias, delegationes, solutiones, dationes etiam in solutum, ac inter vivos, & causa mortis donationes, inventaria, revocationes, hypothecationes, pignorationes

nes etiam Judiciales, mandata quæcumque, ratificationes, paces, substitutiones, divisiones, confessiones debitorum, tam in judicio quam extra, emancipationes, arrogationes, adoptiones, renunciaciones, in-finuaciones, testaments in scriptis, & nuncupativa, codicillos, additiones, & repudiationes hereditatum, fideicommissa, substitutiones, prohibitiones, possessiones bonorum continentia, quam quoscumque alios contractus, nominatos, & innominatos, inter quoscumque, Ecclesiasticas, & cujusvis Ordinis Regulares, & Seculares Personas, quavis Ecclesiastica aut seculari seu temporali vel mundana dignitate etiam ducali præminencia fungentes, necnon Universitates, Ecclesias, Capitula, Collegia, Conventus, Monasteria, Hospitalia, & quæcumque alia pia, & non pia loca, eorumque universales, & particulares personas, necnon Ecclesiarum, & Monasteriorum hujusmodi, ac quoscumque alios Prælatos seu Priores pro tempore initos, & celebratos, sub modo, & forma in Capitulis quæ per dilectum filium nostrum Henricum tituli Sanctæ Pudentiænæ Præbyterum Cardinalem Caetanum, nostrum, & Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerarium, dictæque Cameræ Thesaurarium, Decanum, & Clericos, Præsidentes, aut eum vel eos qui a Nobis vel Successoribus nostris Romanis Pontificibus, super administratione, & gubernio dictorum Archiviorum pro tempore deputabuntur, statuendis, & declarandis, asportari, & respective recipi, adnotari, & diligenter perpetuo conservari, & custodiri debeant, Apostolica auctoritate tenore præsentium perpetuo erigimus, & instituimus.

Incorporatio ad stud Archivium, aliorum omnium Archiviorum.

§.3. Et si in aliquibus Provinciis, Civitatibus, & aliis locis prædictis, vigore quorumcumque facultatum desuper, etiam a Nobis vel Prædecessoribus nostris Romanis Pontificibus, aut Apostolicæ Sedis Legatis, Vicelegatis, Præsidentibus, Gubernatoribus, seu Officialibus, vel etiam a Camera Apostolica, & pro ea agentibus quibusvis Provinciarum, Civitatum, & locorum hujusmodi Communitatibus, Universitatibus, Collegiis, Capitulis, aut aliis etiam particularibus personis, & officialibus, ac Cancellariis, & aliis præfatis, quavis causa vel occasione, ac ex titulo etiam oneroso concessarum aliqua Archivia, vel aliquid ad illorum instar ad præfens reperiantur, vel erigi deberent, illa, omnia, & singula Archivia per præfentes erectis, & institutis, ac earundem præsentium vigore instituendis, & stabilendis, etiam perpetuo aggregamus, & incorporamus. Cum modificationibus tamen, & limitationibus, ac declarationibus in dictis Capitulis juxta mentem nostram eidem Henrico Camerario, & Cameræ præfate Clericis declaratam, aliisque declarationibus, etiam futuris temporibus, tam per Nos quam alium vel alios ad id a Nobis vel Successoribus nostris Romanis Pontificibus si eis videbitur, atque eorum arbitrio, toties quo-

ties eis placuerit, faciendis, & statuendis, & reformandis.

§.4. Facultates vero erigendi, & instituendi Archivia, vel aliquid ad illorum instar aliis forsan, ut præmittitur, concessas, necnon privilegia, indulta, immunitates, seu exemptiones quascumque, etiam ex titulo oneroso, ac sub quibuscumque verborum formis, & tenoribus, concessa fuerint, quorum omnium tenores, ac de verbo ad verbum infererentur præsentibus, haberi volumus pro expressis, similiter perpetuo cassamus, & annullamus.

Revocatio facultatis erigendi Archivia, alteri concessa.

§.5. Necnon ut pro felici regimine, & gubernio Archiviorum præfatorum aliqua persona ad hoc munus apta, & idonea, in eorumdem Archiviorum totius præfati Status Ecclesiastici Præfectum, vel sub quovis alio titulo Nobis bene viso, ac per Nos declarando, subque certa forma &c. habeatque plenam, liberam, & omnimodam facultatem, potestatem, & auctoritatem hujusmodi Archivia, in omnibus, & singulis provinciis, Civitatibus, Terris, Oppidis, & aliis locis antedictis ejusdem Status, in quibus illa ex forma dictorum Capitulorum, constitui debere duxerit, toties quoties sibi videbitur, per se vel alium seu alios ad id ab eo deputandos constituendi, & stabilendi, eaque amovendi, transferendi, separandi, aggregandi, & incorporandi, ceteraque omnia, & singula, in præmissis, & circa ea necessaria, seu quomodolibet opportuna faciendi, gerendi, exercendi, & exequendi &c. Ac pro salubriori eorumdem Archiviorum directione, successu, gubernio, & administratione illa, omnia, & singula per unum ex dictæ Cameræ Clericis, in Præsidentem, seu Præfectum analem juxta ejusdem Cameræ instituta per ipsam Cameram forte extrahendum, seu alias eligendum &c. deputandum.

Jussio deputandi Præfectum Archiviorum.

§.6. Qui summa auctoritate, & manu Regia, Notarios, Cancellarios, ac alios prædictos, & quascumque alias personas, tam Ecclesiasticas, quam Seculares, necnon Communitates, Universitates, Ecclesias, Capitula, Collegia, Conventus, Monasteria, Hospitalia, ceteraque alia etiam pia loca, eorumque universales, & particulares personas, necnon Ecclesiarum, & Monasteriorum hujusmodi, ac quoscumque alios Prælatos, & Superiores, quacumque Ecclesiastica Dignitate, aut mundana, ac temporali, etiam Ducali, aut Marchionali honore, & præminencia fungentes, ut ad Archivia sic erecta, & Instituta, Instrumenta, & alias scripturas prædictas juxta dictorum Capitulorum formam deferant, & asportent, Communitates vero ac Universitates, Civitates, & locorum hujusmodi, illorumque Priores, & nostri, & Cameræ prædictæ officiales, ut commodas ac idoneas mansiones pro scripturarum, & Instrumentorum prædictorum conservatione assignent, ceteraque in dictis Capitulis, statuenda, declaranda observare, & adimplere debeant, cogat, & compellat, causasque, tam Civiles, quam Criminales, me-

Jurisdicção d. Præfecti.

Videlicet hic inf.

raque

raque, & mixtas, etiam si in eis obligationes quarumvis strictæ intervenerint, occasione Archiviorum hujusmodi, & ab ipsis quomodolibet dependentes, emergentes, annexas, & connexas, etiam ratione terminorum, seu pagarum solutionum occasione, subappaltus, seu affectus contra quascumque personas, & inter quascumque particulares Archivistas, ac inter eum seu eos, & quascumque Communitates, Collegia, Universitates, & alias personas procedendo, ac etiam alias causas, & differentias super præsentium intelligentia, declaratione, ac ampliacione, & super omnibus privative quoad omnes alios Judices ordinarios, & extraordinarios, tam in Urbe quam extra, & in toto Ecclesiastico Statu, etiam summarie, simpliciter, & de plano, & absque strepitu, & figura judicii &c. cognoscat, audiat, decidat, sineque debito terminet, regi, gubernari, & administrari posse, ac debere, statuimus, & ordinamus; necnon Archivia præfatis, ac personarum illorum mantentione, ac stabilimento, necnon regimini, gubernio, & administrationi pro tempore incumbendum laboribus, & salariis, omnia, & singula jura, obventiones, emolumenta, & alia regalia in dictis Capitulis specificanda pariter perpetuo applicamus, & appropriamus &c.

Clausula præservativa.

§.7. Decernentes quoque, eosdem præfentes nullo umquam tempore, de subreptionis, vel obreptionis, aut nullitatis vitio, seu intentionis nostræ, vel quovis alio defectu notari, impugnari, infringi, invalidari, aut in jus vel controversiam revocari posse, sed illas semper perpetuo validas, & efficaces fore, suosque plenarios effectus fortiri, atque ita per quoscumque Judices etiam causarum Palatii Apostolici Auditores, ac dictæ Cameræ Clericos, ac ejusdem S. R. E. Cardinales, sublata illis quavis aliter judicandi, vel interpretandi facultate, & auctoritate, judicari, & desiniri debere, irritum quoque, & inane, si secus super his a quovis quavis auctoritate, scienter, vel ignoranter contigerit attentari.

Contrariorū derogatio.

§.8. Non obstantibus præmissis, ac nostra de non tollendo jus quæsitum, & fel. record. Pii Papæ Quarti Prædecessoris nostri, sub datum videlicet octavo Idus Augusti, Pontificatus sui Anno Sexto edita, inter alia disponentis, quod forsan similes gratiæ infra certum tunc expressum tempus præfentari, & registrari debeant, dummodo saltem intra biennium a data præsentium omnino registrentur, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Provinciarum Status Ecclesiastici hujusmodi, ac quarumvis illius Civitatum, locorum, districtuum, necnon Monasteriorum, Ecclesiarum, & aliorum Piorum, ac non Piorum Locorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis Statutis, & consuetudinibus, Privilegiis quoque, Indultis, & Litteris Apostolicis, exemptionibus, immunitatibus, etiam cum titulo oneroso, tam a Camera, quam a Nobis, seu Prædecesso-

Bull. Rom. Tom.V. Par.I.

ribus nostris quomodolibet, etiam illis, eorumque Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Judicibus, Notariis, Cancellariis, & aliis præfatis quibuscumque Communitatibus, Universitatibus, Cameraque nostræ, & illius Auditori Generali, ac Fisco, aliisque etiam personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis Clausulis, & Decretis, etiam Motu simili, etiam consistorialiter, ac alias in contrarium quomodolibet facientibus, & concessis ac in futurum concedendis, quibus omnibus etiam si de illis, illorumque totis tenoribus specialis, specifica, & expressa mentio habenda foret, tenores hujusmodi præfentibus pro sufficienter expressis habentes, illis alias in suo robore permanuris, hac vice dumtaxat specialiter, & expresse derogamus, cæterisque contrariis quibuscumque.

Fides tran-

§.9. Volumus autem quod præsentium exemplis &c.

Sanctio pontificalis. D. P. An.IV. 1. Augusti.

§.10. Nulli ergo omnino hominum &c. Datum Romæ apud S. Marcum, Anno Incarnationis Dominicæ 1588. Kal. Augusti Pontificatus nostri Anno IV.

Sequitur erectio Officii Regentis Supradicti Archivi, cum Jurisdictione, & Privilegiarum concessione.

SIXTUS EPISCOPUS SERVUS SERVORUM DEI Ad perpetuam rei memoriam.

Sollicitudo ministerii pastoralis Nos admonet, & inducit, ut pro felici progressu eorum, quæ ad communem Reipublicæ, & subditorum nostrorum utilitatem, & commodum per Nos ordinata fuerunt, illorum curam egregiorum Virorum prudentiæ demandemus, quorum opera, & studio feliciter regantur, & gubernentur, lites quoque, & discordiæ quæcumque facilius decendantur, & terminentur, prout tam pro justitiæ complemento, quam subditorum eorumdem quieti conspicimus in Domino salubriter expedire.

Exordium.

§.1. Cum itaque Nos super ad publicarum scripturarum conservationem, & illarum deperditioni, ac falsitatibus, quæ nisi diligens cura, & sollicitudo adhibeatur circa eas, in fraudem justitiæ, ac subditorum nostrorum grave præjudicium evenire possunt, obviandum, lites quoque, discordias, & alia pericula, quæ dictarum scripturarum occasione inter eosdem subditos nostros in dies magna cum eorum jactura, & læsione hæctenus motæ fuerunt extirpandum certisque aliis rationabilibus animum nostrum moventibus, & tunc expressis causis in toto Statu Ecclesiastico Nobis, & Sedi Apostolicæ mediate, & immediate subiecto (Alma Urbe nostra, ac Civitate, & Comitatu Bononien. dumtaxat exceptis) Archivia publica, in quibus dictæ scripturæ, ac instrumenta publica, asportari, & diligenter custodiri debeant, crexerimus, & instituerimus &c.

Hic Pontifex instituit Archivia publica scripturarum Status Ecclesiastici, ut in præfata Const.

C §.2. Ope-

1588. Nunc autem expedire videtur officium Regentis Archiviorum prædicorum erigere.

§.2. Operæ pretiumque duxerimus, ut pro salubri directione, providendo gubernio ditorum Archiviorum, aliquis supremus Judex, qui summa auctoritate, omnes, & quascumque differentias, lites, querelas, & controversias, tam inter particulares personas, & Archivistas &c. quam de, & super taxis, & mercedibus, nullitatibus, & falsitatibus, ac quibusvis aliis rebus, ad præfata Archivia, illorumque administrationem, gubernium, ac directionem quomodolibet, & ex quavis causa pertinentibus, oriri, & suscitari contigerit, audiat, cognoscat, decidat, sineque debito terminet, constituatur, & deputetur. Unde rei hujusmodi Virum morum gravitate, literarumque scientia conspicuum præferere, & in præmissis providere summopere cupientes, ac erectionis, & institutionis Archiviorum, &c. necnon Privilegiarum, indultorum, facultatum, exemptionum, & aliarum gratiarum, necnon quarumcumque litterarum desuper concessarum, ac edictorum circa præmissa emanatorum, ceterorumque præmissorum, ac inde secutorum tenores, etiam veriores, præsentibus pro expressis, & insertis habentes.

Illud erigitur cum facultate quascumque causas movendas occasione Archiviorum dicti Status, summæ &c. ac appellatione remota cognoscendi.

§.3. Motu proprio &c. unum officium Regentis Archivi generalis Status nostri temporalis Ecclesiastici nuncupandum, pro uno Prælo, aut utriusque seu alterius juris Doctore, vel Licentiatore, aut alia persona ad hoc munus habili, & idonea, Regente Archivi generalis Status nostri præfati nuncupando, qui præfatas, & quascumque alias differentias, lites, querelas, & controversias occasione ditorum Archiviorum, etiam ex obligatione in forma Camera Apostolicæ provenientes, etiam alias, ac inter alios quam ut præmittitur suscitandas, & judicariam indaginem, aut quamvis aliam cognitionem, decisionem, probationem, declarationem, interpretationem, & executionem, qualitercumque, & quomodocumque requirentes, pro tempore movendas, civiles, criminales, meras, & mixtas, una cum incident. emergent. annexis, & connexis, summa auctoritate, & manu regia, tela judicialia penitus omnia, solaque facti veritate inspecta, ac omni, & quacumque appellatione, recursu, & remissione remotis, etiam privative quoad omnes alios iudices ordinarios, & extraordinarios, tam in Urbe, quam extra eam, totoque Statu præfato, jus dicendi, audire, cognoscere, terminare, decidere, ac debita executioni demandare.

Delinquentes etiam in præmissis, ejus arbitrio puniendi.

§.4. Delinquentes quoque, & quos falsi, & cuiusvis alterius generis crimen, vel errorem, aut delictum, in scripturarum, & instrumentorum præfatorum in Archivium registratione, & ex eo transumptione, recollectione, custodia, & conservatione, sive taxarum illicita alteratione, & exactione, præsentatione, & subnotatione, ac alias in exercitio, & administratione ditorum Archiviorum quomodolibet commississe accusati aut suspecti fuerint, eo-

rumque complices condigna punitione, & exemplari coercionem, ac debitis poenis in locis commissorum, ac si videbitur etiam in Urbe, & alias ubilibet plesti, & arbitrio suo puniri, & castigari facere, sententiarum, judicare, condemnare, bonaque confiscare, & confiscare, omniaque, & singula alia, in præmissis, & circa ea necessaria, & quomodolibet opportuna gerere, exercere, & exequi, per se, vel alium, seu alios, omni, & quacumque appellatione remota perpetuum silentium desuper imponere.

§.5. Necnon edicta ac proclamationes, & banna pro regimine, gubernio, & administratione Archiviorum, Archivistarum, & Rectorum, aliorumque præfatorum suo sub nomine, poeni sive eius arbitrio exprimere, &c. quoties sibi expedire videbitur, proponere, & publicari facere. Illaque ac jam emanata declarare, interpretari, reformare, ampliare, & innovare, ac tam per eum edenda, quam alia desuper de mandato nostro quomodolibet &c. sub eisdem poenis observari facere.

§.6. Cum facultate deputandi, & constituendi proprium Notarium, seu Notarios, unum vel plures, tam in dicta Urbe quam extra eam, tamquam actuarios causarum ad officium Regentis hujusmodi quo modolibet spectantium, eosque singulos toties quoties eidem Regenti visum fuerit amovendi, & ponendi, ac alios eorum loco substituendi.

§.7. Commissarios quoque ad Archivia præfata visitandum, cum simili, aut limitata facultate, necnon potestate, & auctoritate, tam Archivistas, & ab eis deputatos præfatos, quam Notarios viventes, ac eorum heredes, qui vita functi fuerint, ceterosque eorumdem defunctorum quovis titulo Successores, ac eorumdem scripturarum detentores, seu possessores. Necnon in quantum ad ipsa Archivia spectat, quoscumque contrahentes cujuscumque status, sexus, gradus, ordinis, & conditionis, etiam Collegium, Communitas, Universitas, Capitulum, etiam Collegatarum, & Cathedralium, ac Metropolitanarum Ecclesiarum, earumque Præsules, Monasteriorum Abbates, Conventus, & Pia Loca, eorumque Gubernatores, & Officiales, ac Præsidentes, necnon Duces, Marchiones, Comites, aut alia persona quantumvis Privilegiata, ac Ecclesiastica, vel temporalis, & mundana Dignitate, excellentia, & honore præfulgentes fuerint, ad scripturas, & instrumenta pro tempore celebrata in eisdem Archiviis deportandum cogendi, aliaque quo ad hæc necessaria, & opportuna faciendi, & exequendi &c. toties quoties sibi videbitur deputare.

§.8. Ac de præmissis omnibus, & singulis, pro quibuscumque aliis suis in officio Regentis Archivi hujusmodi Ministris, ceterisque omnibus, & quibuscumque ad præfatum officium, illiusque jurisdictionem, tam in Urbe, quam extra eam quomodolibet spectant, & pertinent. patentes, & quascumque alias litteras, sub eodem nomi-

Edicta pro regimine ditorum Archiviorum proponendi. Necnon poeni sive eius arbitrio exprimere, &c. quoties sibi expedire videbitur, proponere, & publicari facere. Illaque ac jam emanata declarare, interpretari, reformare, ampliare, & innovare, ac tam per eum edenda, quam alia desuper de mandato nostro quomodolibet &c. sub eisdem poenis observari facere.

Notarios tanquam actuarios hujus officii actuarios eligendi.

Commissarios ad visitanda Archivia, & cogendum Notarios, ac alios ad portandum scripturas in Archiviis deputandi.

Patentes litteras pro quibuscumque aliis suis in officio Regentis Archivi hujusmodi Ministris, ceterisque omnibus, & quibuscumque ad præfatum officium, illiusque jurisdictionem, tam in Urbe, quam extra eam quomodolibet spectant, & pertinent. patentes, & quascumque alias litteras, sub eodem nomi-

In Archivistis, Notariis, & alios circa ea, quæ hujusmodi officium concernunt omnimodam jurisdictionem exercendi.

nomine, & sigillo suo, per unum, vel duos Secretarios ab eo simul, vel successive nominandos (qui ad eorum vitam, ejus, & in dicto officio Successorum obsequis, hac in parte insistere debeant, ac pro generali ex patentibus, hujusmodi a substitutis Commissariis, & Ministris suis hujusmodi, sine alicujus gravaminis nova impositione &c. aliqua regalia exigere, & levare queat) confici, & expediri facere, aliaque, & singula officium, illiusque liberum exercitium quomodolibet concernentia, adimplere, libere, & licite possit, & valeat.

§.9. Ita etiam quod illud pro tempore obtinens, in Archivistis, Notariis, & alios præfatos in præmissis, & quo ad ea que officium hujusmodi concernunt tantum, supremam, & omnimodam jurisdictionem, & auctoritatem habeat, gerat, & exerceat. Illique ad eum dumtaxat pro justitiæ complemento recurrere, ac ad ipsum reclamare debeant, eaque in parte Curie sue suppositi censentur. Nec cuipiam Tribunali, aut moderno, & pro tempore existenti Sanctæ Romanæ Ecclesiæ Camerario, nec Camera Apostolicæ, minusque Curie causarum dictæ Camera generali Auditori, aut cuivis alteri Judici, sed Nobis, & dictis Successoribus nostris immediate subsit, & cet. cujus concessio, & omnimoda dispositio, quoties illud quovis modo vacare contigerit, ad Nos, & eisdem Successores nostros in perpetuum spectet, & pertineat, Apostolica auctoritate tenore præsentium &c. perpetuo erigimus, & Institutimus. Decernentes &c. sicque, & non aliter & cet. Quocirca &c.

Derogatio contrariarum

§.10. Non obstantibus præmissis, ac fel. record. Bonifacii Papæ Octavi Prædecessoris nostri de una, & Concilii generalis de duabus dietis, dummodo ultra tres dietas aliquis auctoritate præsentium ad iudicium non trahatur, necnon quatenus opus sit regula de non tollendo jure questito, aliisque Constitutionibus, & Ordinationibus Apostolicis, necnon Provinciarum Status Ecclesiastici hujusmodi, ac quarumvis illarum civitatum, locorum, terrarum, districtuum, & aliorum locorum, dictæque Urbis, & quarumcumque Curiarum, & Tribunalium suorum, etiam juramento, confirmatione Apostolica, vel quavis firmitate alia roboratis, statutis, & consuetudinibus, reformationibus, usibus, stabilimentis, & naturis, privilegiis quoque, indultis, & literis Apostolicis, etiam illis, earumque Legatis, Vicelegatis, Gubernatoribus, Potestatibus, Judicibus, Notariis, Communitatibus, Universitatibus, aliisque Superioribus, & personis, sub quibuscumque tenoribus, & formis, ac cum quibusvis clausulis, & decretis, etiam Motu pari, etiam consistorialiter, ac alias in contrarium quomodolibet facientibus concessis, confirmatis, & innovatis. Quibus omnibus, & singulis etiam pro illorum sufficienti derogatione, de illis eorumque totis tenoribus specialis, specifica, expressa, & individua, non autem per clausulam Bull. Rom. Tom. V. Par. I.

fulas generales idem importantes, mentio, seu quævis alia expressio habenda, aut aliqua exquisita forma ad hoc servanda foret, illorum omnium, & singulorum tenores præsentibus pro sufficienter expressis, ac de verbo ad verbum insertis habentes, illis alias in suo robore permanentibus, hac vice dumtaxat harum ferie specialiter, & expresse, Motu simili derogamus, ceterisque contrariis quibuscumque. Aut si aliquibus communiter vel divisim, ab Apostolica sit Sede indultum, quod interdicti, suspendi, vel excommunicari non possint per literas Apostolicas non facientes plenam, & expressam, ac de verbo ad verbum de Indulto hujusmodi mentionem.

§.11. Volumus autem, quod earumdem præsentium transumptis &c. Nulli ergo &c. Datum Romæ apud S. Petrum, anno Incarnationis Dominicæ millesimo quingentesimo octuagesimo octavo, Prid. Kal. Novembris Pontificatus nostri anno IV.

Fides transumptorum.

D. P. An. IV. 31. Octobris.

CXXXI.

Prohibitio conferendi Canonicatus, & Præbendas, ac Dignitates Ecclesiæ Valentinae, spuris, aut illegitime natis, quamvis legitimatis, & natalibus restitutis.

Aliam prohibitionem admittendi ad Beneficia Regni Valentia alienigenas Regnorum Hispania edidit hic idem Pontifex in Const. XCIX. in Sacrosancto. Tom. IV. Par. IV. fol. 339. Et antea de Studii generalis Valentini regimine dispositionem fecerat in Const. XVII. Copiosius. ibidem. fol. 153.

SIXTUS PAPA V.

Ad futuram rei memoriam.

Cum Coelestis ille Agricola vineam suam, & agrum Nobis custodiendum commiserit, ut ex illis tempore suo fructum afferamus, profecto Nos ne in ea palmites fatui, & infructuosi luxurientur, neve in illo herbae inutiles, & spinae que sementem suffocant patrisfamilias internascantur, omni studio curare debemus. Quod plane peragemus, divino favente auxilio, si in Ecclesiis quibusdam Metropolitanis insignibus, tamquam in agro frugifero bene culto, ne inimicus homo noxium interfeminet lolium, spurios scilicet, & ex illegitimo, ac damnato coitu natos (secundum legem Moysis ingredi Ecclesiam Domini, usque ad decimam generationem prohibitos) a Canonicatibus, & Præbendis, ac Dignitatibus arcentes invigilabimus. Idque præsertim in Ecclesia Valentina, quam Nos novo Lectorum scientiæ, & divine, & humanae numero, ac aliis gratiis abunde locupletavimus, & decoravimus. Nam inibi, sicut accepimus, ex quo ad Canonicatus, & Præbendas, ac Dignitates hujusmodi semel sic minus digne assumpti

Causa hujus Consilii.